

BEARING WITNESS TO HUMANITY

Posted on March 22, 2018 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Switzerland's Humanitarian Contribution during the Armenian Genocide in the Ottoman Empire 1894-1923

Click on [ԱՄՓՈՓՈՒՄ](#) for Armenian text

✘ This book seeks to pay tribute to the Swiss people's unprecedented solidarity with the Armenians in their most trying times. After providing a comprehensive overview of Armenian history and the events leading to the massacres and genocide perpetrated against the Armenians, the author explains how it came to be that the Swiss people took a stand alongside their Armenian brothers and sisters in the Christian faith. The period under consideration ranges from the time of the first American Protestant missionaries in the orient to the assumption and continuation of their work by Swiss missionaries.

A stark contrast emerges between the merciless policy of annihilation implemented by the Ottoman Empire and the shining examples of selflessness provided by aid workers from Switzerland, who – as doctors, nurses and educators – gave the Armenian people formidable assistance in the most adverse of circumstances. Their efforts were supported by an unabating flow of monetary donations from many people in their home country, including those who were less wealthy. This surge in people's willingness to help was made possible and sustained by a massive solidarity movement in Swiss society.

Switzerland's Humanitarian Contribution during the Armenian Genocide in the Ottoman Empire 1894-1923

Click on [ԱՄՓՈՓՈՒՄ](#) for Armenian text

✘ This book seeks to pay tribute to the Swiss people's unprecedented solidarity with the Armenians in their most trying times. After providing a comprehensive overview of Armenian history and the events leading to the massacres and genocide perpetrated against the Armenians, the author explains how it came to be that the Swiss people took a stand alongside their Armenian brothers and sisters in the Christian faith. The period under consideration ranges from the time of the first American Protestant missionaries in the orient to the assumption and continuation of their work by Swiss missionaries.

A stark contrast emerges between the merciless policy of annihilation implemented by the Ottoman Empire and the shining examples of selflessness provided by aid workers from Switzerland, who – as doctors, nurses and educators – gave the Armenian people formidable assistance in the most adverse of circumstances. Their efforts were supported by an unabating flow of monetary donations from many people in their home country, including those who were less wealthy. This surge in people's willingness to help was made possible and sustained by a massive solidarity movement in Swiss society.

Two examples, among many, should be mentioned – Sister Beatrice Rohner (1876–1947), from Basel, who suffered a mental breakdown following all the horror she experienced as a teacher and director of an orphanage, and Jakob Künzler (1871–1949), from Walzenhausen, a cabinet-maker by profession, who – driven by profound faith – worked tirelessly, first as a medical orderly, then subsequently as an ingenious general practitioner and highly inventive organiser, from 1899-1922 in Turkey and thereafter in Lebanon. Having been acquainted with Künzler, while Swiss vice-consul in Jaffa, Carl Lutz found him to be a great inspiration for his own heroic efforts saving Jews in Budapest in 1944.

The Author of this book endows his Swiss 'witnesses for humanity' with a lively voice, without any loss of scholarliness, as is demonstrated by copious footnotes and references. His extremely wide-ranging research integrates previously unseen material from Swiss archives for the first time and forms the basis of this comprehensive work, which constitutes a significant enrichment of the subject.

PREFACE TO THE ENGLISH EDITION

In July 2016, the Armenian community in Oberentfelden, in the Swiss Canton of Aarau, organised an evening of entertainment, with a supporting musical programme that included a young Armenian giving his best in a rendition of traditional folk songs. For a long time, I had been responsible for this parish, among others, during my pastoral ministry, so that I knew all those present – from the youngest to the oldest. Only two faces in the audience were unfamiliar to me, and I became all the more aware of them during the proceedings due to their enthusiastic participation. They were a married couple, aged about seventy, and were quite evidently not of Armenian descent, since both of them had fair complexion and the woman had bright blue eyes. I awaited the interval with some impatience, eager to be able to make their acquaintance.

When I eventually spoke to them I learned that they were from Sweden and were travelling all over Europe in their camper van. By chance, they had come across an announcement of our Armenian evening on the Internet and, since they happened to be in the area, had spontaneously decided to attend the event.

I expressed my surprise that, as Swedes, they should take such an interest in a culture, which, after all, must have been rather foreign to them, an interest which, in general, is seldom encountered. The woman very enthusiastically informed me that, upon leaving elementary school, her mother had given her the book *Die vierzig Tage des Musa Dagh* ('The Forty days of Musa Dagh') by Franz Werfel as a present. Reading this historical novel during the tender years of her girlhood had made such a lasting impression on her that ever since then she had felt a profound solidarity with the Armenian people and their fate.

If the present translation of my book might be able to effect a similar reaction in even one single reader, then I will be absolutely satisfied that the whole project has been well worth all the effort.

I would hereby like to thank the translator, Peter Waugh, for having accepted the challenge of translating the book and for completing such a difficult undertaking.

Special thanks are due to Prof. Dr. Abraham Terian for his conscientious proofreading, and also to his wife Sarah for the friendly reception which I was accorded during my stay at their home in Fresno. I would especially like to thank Anna Haward for her enthusiastic assistance in the proofreading and editing of the earlier version of the English translation of the manuscript.

Last, but not least, I would like to express my heartfelt thanks to my dear wife Nazely for having supported me so wonderfully in every respect during the process of writing this work and its translation.

Dr. Abel Manoukian
Geneva, February 2017

FOREWORD

I am grateful to be able to hold Father Dr. Abe Manoukian's book in my hands today. It testifies to a 100-year-old friendship between the Armenian people and Switzerland. In the terrible times of the genocide lie the origins of a solidarity, which is characterised as much by concrete help as by human sympathy and undaunted prayer. It was high time to render an account of it. The author does so in a careful, academically precise manner, although not without allowing his empathy for the bond between the two peoples to shine through. Our thanks are due to many people who have made it possible to publish this book: to Mr. Armen and Mr. Karen Vanetsyan as its generous sponsors, to Prof. Dr. Martin George for his academic assistance, to Philippe Woodtli, the general manager of the Federation of Swiss Protestant Churches, and to all those working at the Federation who have made a contribution. I wish the book a readership which – God willing – is not only deeply affected by the terror of the genocide, but also moved by the blessing of the Armenian-Swiss friendship that emerged from it and has continued over the past 100 years.

Gottfried Wilhelm Locher
President of the Council of the Federation
of Swiss Protestant Churches (FSPC)
President of the Community of Protestant
Churches in Europe (CPCE)

POSTSCRIPT

The genocide perpetrated against the Armenians by the Young Turks has since been recognised as such by many countries, individual federal states and by a large number of international organisations. Nevertheless, the Turkish government to this day has consistently denied these widely documented historical facts. It has already been three generations since this event – which so profoundly affected the fate of the Armenians – occurred, but it has left deep wounds in the Armenian soul. These wounds cannot heal while the unprecedented extent of the injustice suffered

is not admitted or recognised as a crime against humanity and a violation of the most fundamental human rights by the legal successor state, namely Turkey, nor by the international community as a whole.

As if that were not enough, the Genocide has continued to this day in the form of a merciless campaign of denial, by means of which the deniers attempt to falsify history and to eradicate the memory of both the terrible deeds and their victims. In connection with this, the genocide researcher, Prof. Deborah Lipstadt, of Emory University has observed: "Denial is the last stage of genocide, because it enables history to be rewritten in such a way that the victims are demonised and the perpetrators rehabilitated."

The Ottoman Turks and their legal successors bear full responsibility for this Genocide, and furthermore they are responsible for the dire consequences which the Armenian people and Armenia have had to suffer in the subsequent years of their history. In the present-day situation, both in Armenia and in the whole Armenian diaspora, the solution of the Armenian question is understood to take the form of a striving for the restitution of historical truth within the framework of international law and with the help of the international society, so as to contribute to the peaceful development and unification of the Armenian people as a whole. The achievement of recognition of the Genocide by the international community, including Turkey, is a common concern of all Armenians. In today's geopolitical situation, such recognition, in particular by Turkey, would be one of the most important guarantors of the security of the Republic of Armenia and the Republic of Arts'akh (Nagorno-Karabagh). The Armenian people are convinced that international recognition of the Armenian Genocide, not only as the tragedy of a nation, but also as a crime of the greatest proportions against humanity, would have preventive significance for the future of humanity.

One hundred years ago, a whole people, bearers of a Christian oriental culture with its own writing and language, was driven out of the lands that had been its home for thousands of years, and was almost completely exterminated there. If the European great powers had actively intervened at that time, which they were not only morally obliged to do, but were even committed to do on the basis of agreements that they themselves had signed, then the Armenian Genocide would have been prevented and the geopolitical situation in the whole region of the Middle East would be profoundly different today. Since that time, it may be observed that Christians have been increasingly expelled and exterminated precisely in this region, the birthplace of the three great monotheistic religions.

May the missionaries of peace from all peoples and religions, as well as those statesmen and politicians who are aware of their responsibilities as the new witnesses of humanity and defenders of civilisation and freedom, present a convincing testimony for understanding, mutual esteem, respect for life and the preservation of nature – in short, a credible sign for peace.

ԱՄՓՈՓՈՒՄ ՄԸ ԱՌԿԱՅ ՀԱՏՈՐԻՆ ՄԱՍԻՆ

Հայաստան հայրենիքն է հայ ժողովուրդին: Հայոց ազգային անանդութիւնը եւ գի-

տուրքան ձեռք բերած արդի բազմաթիւ տուեալները անհերքելի կերպով կ'ապացուցեն, որ Փոքր Ասիոյ արեւելեան տարածաշրջանը՝ մինչեւ կովկասեան լեռներուն լանջերը, Կուր գետի բնական սահմանագիծով, եղած է հայ ժողովուրդի բազմադարեան օրրանը: Հայ եւ օտար գրականութեան մէջ «Հայկական Բարձրաւանդակ» անունը աշխարհագրական տարածուած եւ ընդունուած ըմբռնում մըն է բոլոր ժողովուրդներուն համար: Այս բառակապակցութիւնն իսկ կը մատնանշէ, որ սոյն անուանումը սկիզբէն ի վեր պայմանաւորուած է այդ տարածաշրջանին մէջ ապրող հայ ժողովուրդի գոյութեամբ: Հայը հարուստ մշակոյթի տէր եւ ակելի քան 5000 տարուան անցեալ ունեցող ժողովուրդ մըն է, որ դեռեւս Ուրարտական թագաւորութեան սկզբնաւորումով՝ աշխատած է միշտ ստեղծել իր պետականութիւնը, հակառակ պատմութեան ընթացքին իր շուրջ ստեղծուած դժնդակ պայմաններուն: Բազմաթիւ ցեղեր եւ նուաճող ազգեր ակերած ու գրաւած են իր երկիրը: Անոնք խրած են իրենց կիզակներն ու տեգերը բազմաչարչար հայութեան արիւնաքամ սրտին մէջ, չեն յաջողած սակայն ստրկացնել զայն, անկախանալու եւ ուրոյն պետականութիւն մը վերստեղծելու իր ձգտումը չեն յաջողած խեղդել թէկուզ իր իսկ արեան մէջ:

Հիմնուելով պատմագիտական տուեալներու վրայ, առկայ հատորը բաւական ընդարձակ ներածութեամբ մը կարելիութիւն կ'ընձեռէ, յատկապէս օտար ընթերցողներուն, կազմելու լաւ պատկերացում մը հայ ժողովուրդի պատմութեան վերաբերեալ, որուն ընդմէջէն կարմիր թելի պէս կ'անցնի հիմնական պատգամ մը. հայ ժողովուրդը այլոց նման եկուոր ցեղ մը չէ Հայկական Բարձրաւանդակին մէջ, այլ՝ ընդոծին է, իսկ աշխաշխագրական այդ կենսատարածքը՝ իր սեփականն է:

1453 թուականին Կ. Պոլսոյ անկումը եւ յետագային Արեւմտեան Հայաստանի զաւթումը օսմանեան ուժերուն կողմէ՝ յատկապէս հայութեան համար ունեցաւ ճակատագրական հետեւանք: Սուլթան Սելիմ Ա.-ի օրերուն (1512–1520), Արեւմտեան Հայաստանի կեդրոնական շրջաններուն՝ Վանի, Կարնոյ, Սեբաստիոյ եւ այլ տարածքներուն մէջ, քաղաքական նպատակներով իրենց բնակութիւնը հաստատեցին պարսկական եւ Միջագետքի քրտական տարածքներէն բերուած սիւննի դաւանանքի տէր քիւրտ ցեղեր, որոնք ուռճանալով՝ կողոպուտի, ակարառութիւններու եւ սպանութիւններու ճամբով հետզհետէ թուաքանակով նսեմացուցին հայ ժողովուրդը իր բնօրրանին մէջ, դարձան ուղղակի պատուհաս քրիստոնեայ խաղաղ բնակչութեան համար, եղան նաեւ ազդու գէնք մը սուլթաններու ձեռքին:

Համիտեան համատարած կոտորածները 1894–1896 թուականներուն, նոյն միտումը կը հետապնդէին հայկական գաւառներուն մէջ՝ մահմետական տարրին համեմատութեամբ հայութիւնը վերածել կորսուող փոքրամասնութեան մը, արեան մէջ խեղդել հայ ժողովուրդի ազատագրական պայքարը՝ ոչնչացնելով ենթական, վերացնելով նաեւ անոր հետ պայմանաւորուած եւ դիւանագիտական միջազգային մակարդակի բարձրացած Հայկական Հարցը: Հայ եւ օտար ցեղասպանագիտութեան մէջ այսօր

յատակ ու մեկին է, որ հայ ժողովուրդին հանդէպ համիտեան կոտորածները կը հանդիսանան Հայոց Յեղասպանութեան առաջին փուլը:

Այս միջոցին էր, որ քրիստոնեայ ազգեր,- յատկապէս Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու, Անգլիոյ, Ֆրանսայի, Գերմանիոյ, ինչպէս նաեւ Չոլիցերիոյ մէջ,- մարդասիրական կազմակերպութիւններ ստեղծեցին՝ օգնութեան փութալով հայ ժողովուրդի կարեւր գաւակներուն: Երբ հայանպաստ օժանդակութիւնները եւ որբախնամութեան զանազան աշխատանքները Արեւմտեան Հայաստանի շատ մը գիւղերուն, քաղաքներուն եւ հայաշատ կեդրոններուն մէջ կը զարգանային, իրականացաւ Երիտթուրք եռապետութեան՝ «Միութիւն եւ Յառաջդիմութիւն» կուսակցութեան պարագլուխներու հայութեան դէմ մշակած համաբնաջնջման ծրագիրը: Ան իրագործուեցաւ Միջագետքի եւ Սուրիոյ անապատները ստոյգ դէպի մահ առաջնորդող համատարած տեղահանութիւններով, հիւժումէ, սովէ ու տարաբնոյթ հիւանդութիւններէ յառաջացած հազարաւոր արքորեալներու մահով, առեւանգումներով, բռնի մահմետականացումներով, նաեւ ուղղակի անզէն ծերունիներու, կանանց եւ մանուկներու դէմ գործադրուած վայրագ ոճիրներով:

Օտարազգի շարք մը միսիոնարներու հետ, Արեւմտեան Հայաստանի, Կիլիկիոյ, Միջագետքի եւ Սուրիոյ զանազան վայրերուն մէջ կը գտնուէին նաեւ զոլիցերիացի մարդասէր գործիչներ, որոնք այդ ժամանակ ականատեսն ու ականայ վկան դարձան հայ ժողովուրդին դէմ իրագործուող ցեղասպանութեան:

Առկայ հատորը, հիմնուելով ցարդ չիրապարակուած արխիւային եզակի փաստաթուղթերու վրայ, կը ներկայացնէ զոլիցերիական հայանպաստ կազմակերպութիւններու եւ զոլիցերիացի առանձին անհատներու ծաւալած գործունեութեան պատմութիւնը՝ 1894-էն մինչեւ 1923 թուականները:

Դոկտ. Աբել Մանուկեան

